

جمعہ — ۱ نیشان ۱۹۲۷

جلد: ۷

دردنجی سنہ — نومبر ۸۳

ادارہ خانہ :

باب عالی جادہ سندھ اقدام
یوردی یانندہ کی بنادہ
خصوصی دائرہ

صاحب و مدیری
محمد . سییح

مجلسی مجموعہ

آبونہ شرائطی : سنہ لکی ۲۵۰ ،
آلتی آیلنی ۱۲۵ ، فوق العادہ
نسخہ لرایچون ۳۰۰ و ۵۰۰
غروشدرد .

مجموعہ مزہیئتنبجہ طبعی تنسیب
ایدلہ بن اثرلر اعادہ ایدلر

ھرايك برنجی دادہ شنجی کوندری مبقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادری ، فنی رسمی مجموعہ درد .

دورنده تزيين اصولي

مثلا سلماينه ، معماري جهتدن فوق العاده قيمتي ، پايدايي تربلري خصوصي بر ذوق ايله سوسولهش ... چينلرله ناستايي تجلياتي كوربورز . ايشته رستم پاشا جامي تورك چينچيلكك بر شاه ائري . حاملرله زمانه كوره الامودهرن تأسيساتي قوللانمش . بالخاصه حمام معمارينسند سناني چارشي حاملرله كومملي . او ، سرياره پك نفيس حمام پاشمشدر . سنانك ادرنه سراينده ، بوكون برطانيييله موجود اوليان ، يتاق حامی نه قدار مشهوردر . سنان بونرك هپنده بر خصوصيت طاشير . سنانك اثرلري ساعينك « تذكره البيان » نده يازدقارلندن عبارت دكلدر . سنانك تذكره كچه مش نه قيمتدار اثرلري دوقور رفت عثمان پك استادمن تراكياده بولارق طوپلامشدر . سنان بر جامع پاشمش ، حمام پاشمش ، چارشي پاشمش ديمككه اونك ايجه لكنه و خصوصيته نفوذ ايدهمير . مثلاً سنان ادرنده ادرنه سراي تېر دارانك اوطوردن يره پايدايي سليهيك سنانك يانه برده بويوك آراسته دينلن چوق نفيس قابلي چارشي پاشمشدر . سنانك بوني پاقده البته بر قصدي وارددر . رفت بك بوني دقوله آماش وسببتي بولمش : وقوعي ملحوظ بر هيلاندن جامي حيات مقصيده بر تمل ديرمي مثابه سنده بو چارشي اوطورتمش . فقط او كاده بر خصوصي ظرافت بخش ايش . مثلاً آراسته ي كبرسكز . تام اورتا قسمنده جامعه كچيله حك قسه له تصاب ايدن پرده كوزل مرمرلردن آراباسك اونالي بخردلري حاوي بر قبه و قبهك آنته تصادف ايدن ده بر سلسيل طرزنده جشمه پايديرمش ، اطرافنده پيكارلدرنلش ، يازين صيخاننده ترله يتر بو لطيف وسرين يرلرده بر مدت ديكه نيورلر .

هله بورادن او ايتما بخجركه عكس ايتدريدكي ضيانك اهميتي دركارو بوصورته

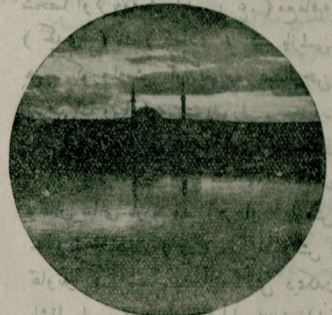
معمار سنانك ينه سنده دوريسي كادي . سناني آرتق هر كس طانيور و هر كس اونك بويوكاكني . يدي و هر كونه لايوت اثرلري دويه دويه كوربور . سنان حقيقه بر دور پاشاشدي . بر سناني سليان قاتوني ، سلم ثاني و مراد ثالث عهدلرنده پاشادي ديه تلي ايجيله ييز ، بو پادشاهلر سنان دورنده پاشادي ديمك دها ، وغرودر . اكر سنان اولماسه يدي بو دورلو بو قدار بارلاق اولما : و پاشامازدي . دورك غرور و عظمتي اونك هراژنده كوربورز . (۹۴۵) تاريخندن ۹۹۶ سنه سنده قدار سنانك پادايي بر اثر ، قوللانماي ي زينت قالماشدر . بو خصوصلري ، بويوك و متعدد فاسي كوللر . دن عبارت آتسيقوله ديك طرزنده بر اثره مالك اولانديمنر ايجون سله ميورز . بوقسه سنان كنديسنه مظاهر اولان پك ده كرلي آرقداش و صنعتكارلره چالشمش ، يلكيز درت ديوار اوزرنده قعدن عبارت سنكين اثرلر پاقاش ، اونلري دورك خصوصي و ملي طرزيله سوسلامكي اونوتاماشدر . ايشته چينيلر ، ايشته اويمه و سدق قاپلر و مرمر اوزرينه محكوكات ، ايشته طوان ومنبر قشلري ... بوتون بونلر سنانك اثرلري زينتله مشدر .

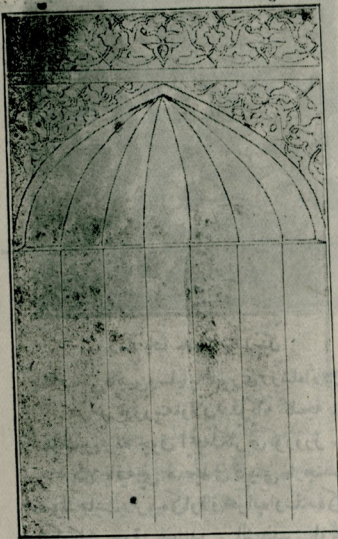
بعضي جامعلره اوليه قيمتي پاچهلردن مركب چينيلر و اخشاب طوان قشلري قومشدر كه صرف بو كوزله ليكي بوزمامق نظره دها جالب بر طرزنده كوستر م ايجون بايقه برشي علاومستدن چكيتمشدر . ايشته سنانك ينه مهم بر اثري اولان طوپقوده احمد پاشا جامعنده نفيس پارملر حالنده نجه اوزرلرنده جيني وچيني اوزرينه يازيلر ، مؤذن محفل طوانلري و مرمر اويتما حيلقك شاه اثري اولان منبر .

طوپقو خارچنده نايقه جي مسجده نه بو خصوصيتي حاوي قسملر موجوددر .

بو وسيله ايله منورلره خاطر اتمدن بر قاج سطرني عرض ايتك ايسترم : معلومدر كه نه آسايان ظهور ايدن اجداد مترك نه آتاي يدي عصر لاق حياتك علمي بر نارنجي يازلمشدر . تاريخ مترك هيئت عموميه سي قارشيشنده بر نقطه قدار قالاچق اولان بر معمار سنانك وفاتي تاريخي حل ايتك ايجون بو دورچلرله چالشمقه مجبور اولور ايله تاريخمزي يازمق خصوصنده نه قدار متين رسي و غيرته محتاج اولديمنر قضاهايدز . اونوتامليدركه بخارنده ، سياستده هم آهنگ اولقي ايتديكيز ملتوك هان جهلمسي ملي تاريخلري يازمشدر . بر ملت ماضيله هېزم اولسي واتي جانلاديرمق خصوصنده كي مجبورتي عصر مترك الكمهم ، الك اساسي مدني و علمي مجادلات و مظفر ياتيدر . استاد مرحوم رسام سيدكندن روما و يازانس تاريخلري تدريس ايتديك اشناده : [پارسده مكتب عبايده اوقور ايكن حوجا تحسين « جوجوقر چالشيكر ، هوايات ايله وقت كچيرميكر . ادبياتي ، تاريخي اوليان ملتوك استقلاله حقلي اولماز ! » ديمش ايدى . استبدادك شو مشوم كوفلري كوز آچدبرميور . بزده تاريخمتركك ، تاريخمترك كيديورز . آمان چالشيك ، بو حال دوام ايتز ، البت بر انقلاب ايله راحت نفس آليرز ، هيچ اوماز ايله سز يازك !] ديمش ايدى . خوجامك رجاسي اوزرندن فرق سنه كچدى ، صاجلاندق ، صافالاندق ، فقط حالا تاريخمزي يازاندق

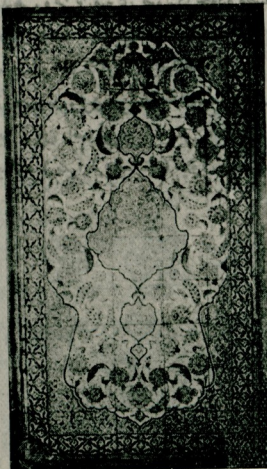
۲۷ مارت ۱۹۲۷ - ادرنه

طوبقو خارچنده تاقه‌ی جهمندن

اثرلنده کی بویه تایلری بویه برقاج سطره
صیدرمق قابل دیکلدر. نجره وقای قانادلری ده
مقسلل بر طرافنده در. بونده سنالك خصوص
صتی، تعاقب ایش دورلده کی تکاملک
صولجادی اولماستنده در. بونده سنالك کندلیسه
مخصوص خصوصیتندن جوق برشی یوقدر.
فقط اک معتنا وایجه اثرلری یالکز سنان
دورنده کوروز. ایوب سلطاندن فرهاد

ایاصوفیاده مراد ناک تره‌بندن

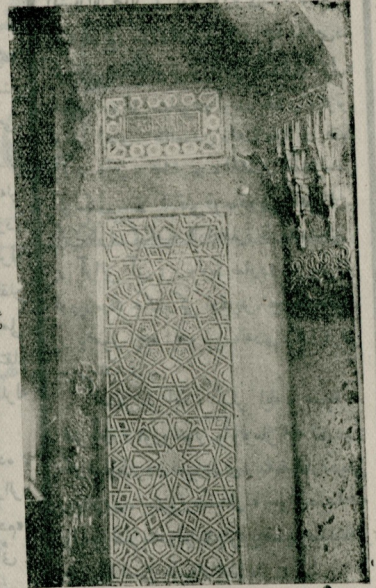
دوری جینلرنک کرک ظرافت لوکرک تربیتنده
بو یوک بر خصوصیت وارد. سنان دورنده
کوردیکمز جینلری متعاقب دورلده کوره.
مهر. تورکده جینی فایقه‌لری سنان
زمانده چالیشدیرنی قادر هان هیچ بردورده
چالیشماشدر. سالیانه نکی قیمتته معادل
ومحراب طرفنده کی جهده موضوع دوقوز
نجره ناک جاملری ده هپاستانبولده پایامشدر.
برمرقلی کنج چیقسه بوتون عمری جینلرک
نورنکی چیزمکه حصار ایشه یالکز چیقکاری تثبیت
ایده من. اوقادار متنوع و اوقادار کوزلدر.
وسنان راست کله هان هر بره جینلری
دولدورده ماشدر. بر قاعده تعقیب ایش
ولزومی قادر قولامشدر.

جامع خارچنده بو جینلرک آر تصادف
ایده رز. مثلاً خاص کی مدرسه‌ی نظر اعتباره
آلام: قاپسی اوزرنده غایت قیمتی برجینی
بانوسی وارد. کوزل ونادیده رنگلره
سوسلو کتابده جینی در.

قاپسک یانلرنده کورولن دوت نجره
اوزرنده جینی بر موضوع ایکن مع‌الاسف
مرور زمانه یوق اولشدر. برده ینه عینی
مدرسه‌نک درس‌خاسی قاپسندن کی جینی
پانوده نادر کورولور اثرلندر. جیچکلرده
قولانیلان شکلر ساده و بی‌سطر: بر جوق
وساده منجیلر اوزرنده برقاج ششید یاپراق،
جیچکلردن لاله، قره‌نقیل، کل غنجه‌سی،
ترکس، مینه، مختلف غنجه‌لر... آرارده
بولوطلر و فاضولیه‌دن محول شکلر کوزه
چارپاره. بونلرک ترایی جوق دلفربدر.

جینی یانلرنده ایکی طرز وارد. اکثریا
بور دورلده اولدینی کی تمامیه مرایی و مستطیل
-جینلردن مرکبدر و یا خود برپانو اوزرنده کی
شکل مختلف مرابعلر اوزرنده تقسیم اولونه‌رق
چیزیشدر. سنان قبارمه جینی هان قوللا-
نامشدر. یالکز جینجیلک بر شاه اثری
اولق اوزره پیاله پاشا جامی محرابت
استلا قیتلری کاملاً جینیدندر.

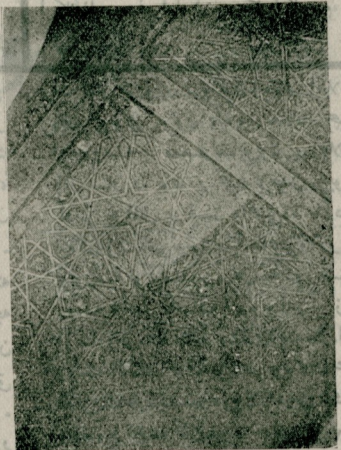
ایاصوفیه تره‌لرنک قای یانلرنده کی یانول
جوق مستنار بر قیمتده در. والحاصل سنان

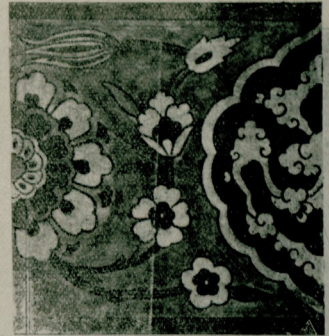
سالیانه جامی نجره قانلردن

متفسخ هوایی دیشاری جیقاراجق هوا
جریانی ترتیبی حیرته شایان بر صورتده
کورونمکده در. ایشته جامه دستک اوله‌رق
پایلان و بو کون مع‌الاسف خراب و قبالی
اولان ادرنه‌ده کی آراسته‌نک اسکی حالی.

کله سنانک فقرعات سالتده قوللاندینی
ترینه‌نه: اولاجینلری ذکر ایده‌لر. سنان

مغنیساده مرادیه جامی منربندن

رسم پاشا جامی جیلرند

باشا تریه سی قاپدی و سلیمیه قاپیری برشاه اترد .
مرمر اوزرینه اولان محکوماته کلنجه :
سنالك بونلرده جوق ایجه لکری کورور .
مثلا نایقه جی مسجدی قاپیسی خارجده
صوک جماعت برلنده کی اوقاق محراب اوستده کی
محکومات جوق فیسدر . الک فیس اویما
شهسز ادرنده سلیمیه نک منیردر . سنان
بوراده جوق ایجه برصنعت کوسترمشدر . همان
هر اثری بو بر قاچ مثال ایله آکلایه ییلور .
شمعدی کللم سنالك اخشاب ترینانته :
بونلردن محدود برلرده استفاده ایتیشدر .
برقانی ذکر ایدلم . طوقیوره ابراهیم پاشا
مؤذن محفل طوانلری ، نایقه جی طوان وراف
آلتاری ، ادرنده سلیمیه حال حاضرده
یشله بویانه برق ضایع اولش مؤذن محفل
طوانی ، مقنیه مرادیه جامعک فوق العاده
مذهب و مزین منیری صوک درجه ده مصعدر .
بونلر عادتاً تذهیب نفاستده در . بونلر جینی
موده لر حاکم اولش و بالخاصه عرب وتورک
تذهیب طرز لری موده ل اتخاذ اولوشدر . سنان
بو ترین اصولی ده سومش ، فقط بایدینی
بنالره (سرایلر مستثنا) جوق مبذول قو .

طوقیور خارجده نایقه جی جامی جیلرلرده کی جیچک کردن

* کیر ... بخره مرده *

خفقانلرله بوغولیه ورم . بخره می
آجدم . آی ، آبلق ، بودالا چهره سینه
باقایه برق بکادیانی چیقاردی . نخله آلامی
ایدیوردی ؟ جیلل کوزلی ییلدیزلر
جلوه لی ، قیوراق ، شاقراق ، قهقهه لر
ایله بکا صیرتیدیلر ، صیرناشدیلر . ده کیزده
خیزلی ، حسابسز خطوله لرله ، حرکتلرله
ده لیجه سینه چارلستون اوینایان آیدینقلر
بوسبوتون صارماشدیلر . ایری انداملی
قارا چاملر ماتلمی خاطرلاران بر انتقام
هیکلی شککنده بارد ، معناسز وضعیتلرله
بردن قارشیمده دیکلیدیلر .
بن کندیمی ده ، کیمسه سز لکمی ده ،
هر شئی ده اونوتمش ایدم . بنی بورلره
قادر قاجیران ، سوروکله بن او بویوک «درده» ،
کدرمه کوزلرمدن سلیمیشدی ، مائی ،
قیرمزی ، صاری ، پشیل ، مور ، پنبه ،
قاراء قورمال اییشقلر ایچنده پیریلدایان اوکوزمه
مرحتسز کونش - بوتون حیاتک برنجک
ایشیتی ده سونمشدی ، اوپله ایسته میوردم ،
اوپله کورمک ایسته میوردم . قیریلشم ،
کوجه نمشدم : سیکری ایدم .
اوکا غصیان ایتیشدم : اونی ، اونک
یوکسک درجه سینه یاقلاشان بوتون کوزه .
لری ، کوزمه لکری - پک اوله ماژیا -
کورمک ایسته مه میوردم . بن هپ بوتله کیزلرند ،
یالکز بونلردن قاچشدم .
سنالك ییکی ییلدیزلری کی تیزه شرک

للا نماغشدر . سنالك دورک رجانه پامش اولدینی
اوتوز اوچ سرایده هر حالده نفیس پارچهر
واردی . معالاسف بوکون بو اثرلرک
بر طائی ییله قلاماشدر . بو خصوصده ،
سنالك جامعلرده و مسجدرده باقی قالان
اخشاب ترینانندن دولای حکملر و بره -
ییلورز . کورولو بورک سنالك اثرلرینه
هر شی حاکم اولمشدر . یوکسک و ایجه
دهاسی هر طرزده تجلی ایتیشدر . سنان
دیمک هر شی دیمکدر . زده هنوز تدقیق
ایدلمن باکر موضوعلردن بری ده سناندر .
سان بزم پاشا تاملر حاجت قالمادن یاشایور
و یاشایه جقدر اونک قادر بختیار بر آدام

ایشیلدایان طائی ، کولر کوزلری ده ، کوموش
سرویلر کی سوزولن نارین ، ایجه اندامی ده
کونش لردن ، الک قوتلی نورلردن بارلاق اوانازلی ،
بلکده سویملی سبایی ده آرمش ایدی ، اونو -
تولش ایدی . طالعمدن داهاقارا - فقط
روحه یاقین - قاشلری ، اقبالدن فضله اسمر
کولکلی - لاکن قالی قوجاقلایان ، ایصیتان -
کیریکلری تمامیه قارائقلره قاریمشیدی .
بر آراق آتی ، بر بولوط صاردی . ییلدیزلر
اور پرره کجکیلر کی اولدیلر . بردن خفیف
بر یامغور ایجه ایجه چسه لده ی ، اور تارانی
سهرینه تیدی .

اضطرابلر ایله ، اینلر ایله ، هیچقیر -
یقار ایله ، اوزون تورلر و اولوملر ایله بکه دم :
آی بولوطلردن صیریلدی . یته ماسقارا دینی
چیقاردی . ییلدیزلر معنیدار ، جوغی ده صاحبه
بالا جوقلر نه دوام ایتدیلر . یته عینی جیلنقلر ،
هپ یته اسکی ماسقارالار .

خنجیمی صباحله ، کچه لرک دوغور دینی
یکی برکونه بندم . ملعونلرک هپسندن قور -
تولدم ، انتقام آلدی : آی اولدی ، مرمریه
کومولدی ، ییلدیزلر ده بر بر سوندیلر ،
کپردیلر . . . صباحک یورغون ، دومانی
ایشیقنده یالکز سنکله ، بر تک ییلدیزله ، بن
قالدق . نه اولورسه اولسون یته . برمن کر . .
عشقمنزک ، حیاتک بوتون انشکلری -
سمادتمزی قیصقانلار ، جوجوقلار بزمزه
ا کلنه نلر - دفع اولوکر . . بکه : کلیورم .

سغیر هکمت

۱۳ مارت ۱۹۲۷

پک نادر کورولور . بوکون اجتماعی انقلاب
یابان بویوکلر بوتون دنیاچه نه قادر تحیل
ایدیورسه ، معماریده بویوک بر انقلاب
یابان سان ده بویله بر تحیله لایقدر . بویله
آدملر بین الملل بر قیمت و اهمیتیه حائزدر .
نه کیم اونلک نامی بوتون دنیا طامش و اثرلری
بوتون دنیا اوکره نمشدر . هر سته دوریه سنده
روحنه فاتحهر لرتاحفه لزوم یوقدر . زرا
اونلک روحی دائماً نشاط و شادی ایچنده در . اونلک
روحنه انحاف اوله حق هر بویوکلک غلذ
اثرلرینک قارشیشنده دوبولان درین خشوع
و خضوع ایچنده کیزیلدر . ۲۱ مارت ۱۹۲۷

۱۰۰ س